

Grøn omstilling – hvad er det for en opgave?

Regeringen har netop nedsat et nyt regeringsudvalg, der skal koordinere og overvåge indsatsen i den grønne omstilling. Det er fint, det skal der nok blive brug for, men er det dét, vi har brug for lige nu? Så længe vi ikke har gjort os det lysende klart, hvad det er for en opgave, vi har givet os i kast med, vil 20 forskellige ministerier og styrelser have hver deres billede af det fremtidige samfund, vi skal styre hen imod, og de problemer, det medfører, kan ikke løses med koordinering. Vi må skabe en fælles vision for Danmark år 2050.

EU-kommissionsformand Romano Prodi udtalte på "June 2003 Conference on Hydrogen and Fuel Cell Technologies": "... our declared goal of achieving a step-by-step shift towards a fully integrated hydrogen economy, based on renewable energy sources, by the middle of the century". Altså trinvis at arbejde os hen imod et samfund baseret på vedvarende energi i 2050. En flot og nødvendig målsætning!

Kære politikere. Vi står overfor danmarkshistoriens største opgave. Vi skal udskifte eller ombygge alle køretøjer og alle ikke-elektriske tog. Vi skal etablere fabrikker til produktion af brændstof (brint), lagre der kan udjævne de årlige svingninger i energiproduktionen og et netværk af tankstationer. Kraft- og varmegærker skal omstilles til brint, bygningsmassen skal efterisoleres, naturgassen til boligopvarmning skal erstattes af eldrevne varmepumper. Landbruget skal omstilles til økologisk drift, hvor husdyrholdet begrænses til det antal, der producerer netop den mængde gødning, der er brug for på markerne, marginaljorder skal omlægges til skov eller eng. I takt med disse forandringer skal kapaciteten af vindkraft og solcelleanlæg udbygges, så den dækker samfundets energibehov 100% i 2050. Der er også mange andre ting, der skal gøres, men disse er nogle af de mest krævende.

Der er to grundprincipper, der skal styre omstillingen: Vi skal sikre **en rimelig afskrivningstid** for de investeringer, samfundet allerede har gjort i køretøjer, kraftværker, kæmpe kvæg- og svinebedrifter, landbrugsmaskiner osv. Og vi skal styre omlægningen, så der hele tiden er **balance mellem den energi, vi producerer og lagrer, og den energi vi forbruger**. Vi kan fx ikke i omstillingens gode navn udskifte alle bybusser i hele landet med nye brintbusser på én gang. Både fordi der er mange relativt nye busser, der skal køre et antal år endnu for at sikre en fornuftig afskrivning, og fordi der ikke vil være brint nok, hvis alle kommunerne gjorde dette samtidig. Vi kan heller ikke bare bygge flere havvindmølleparker, for hvis vi ikke samtidig opbygger kapacitet til at lagre overskudsenergi, vil vi blive nødt til at stoppe møllerne i de perioder, hvor de genererer mere strøm end vi forbruger. Der er masser af bindinger på kryds og tværs.

Begge de to grundprincipper afføder krav om en meget stram planlægning og styring. Vi må kortlægge alle de værdier, der indgår i omstillingen og herunder for hvert enkelt køretøj, kraftværk osv beregne, hvad restlevetiden er og dermed hvilken afskrivningsperiode, vi skal sigte efter. Ud fra denne viden kan vi lægge en plan for udskiftning af alle relevante enheder. Dette vil give et billede af energibehovet fra måned til måned og dermed hvilken kapacitet til at skabe og lagre energi, der skal tilvejebringes, måned for måned. Denne opgave kræver en planlægning og en styring, der er uden sidestykke i danmarkshistorien. Vi kan ikke overlade omstillingen til private aktører eller brede den ud på en vifte af fagministerier. Kun med en central styring vil dette kunne lykkes.

Det første skridt, vi skal tage, må være at opstille en vision for det danske samfund i 2050. Hvordan ser det ud? Skal landbruget være økologisk? Skal fossile brændsler være helt afskaffede? Må kraftværkerne køre på træflis (som regnes som vedvarende i klimaberegningerne men ikke er det!)? Vi må skabe en fælles vision for samfundet, en vision, der er accepteret bredt og bakket bredt op. Dette må ske i en proces, der inddrager alle interessenter i samfundet. Det kan ske gennem en række offentlige møder, hvor borgere og erhvervsfolk får mulighed for at give udtryk for deres ønsker og prioriteringer. Den indsamlede information samles op af et centralt udvalg, som sammenfatter den i en fælles vision for Danmark 2050.

Herefter kan planlægningsarbejdet begynde. Når vi er så langt, bliver der masser af arbejde til regeringens nye klimaudvalg.

Dette kræver mod, handlekraft, lederskab. Det vil klæde Jer, kære politikere, at samarbejde om at løse opgaven. Den er alt for vigtig til at blive tabt på gulvet på grund af magtkampe og blokpolitik. Uanset hvad I gør, vil I blive skrevet ind i danmarkshistorien. I bestemmer selv, om det skal være for det gode.